

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: posudek vedoucího práce

Autor práce: **Simona Mrajcová**

Název práce: **Alternativní tresty v ČR**

Autor posudku: **PhDr. Martin Cejp, CSc.**

Na základě deskripce systému alternativního trestání v České republice, stanovisek aktérů angažujících se v této oblasti i postojů širší veřejnosti, chtěla Simona Mrajcová nalézt problémy a jejich příčiny, posoudit účinnost tohoto způsobu trestání a najít prostor pro zlepšení. Deskripce systému přitom nebyla hlavním cílem, ale byla pouze nutným předpokladem k další analýze. Hlavním cílem bylo zjistit, jak systém jako celek funguje. Bylo nezbytné, aby autorka pojala systém alternativního trestání co nejdříve, zaměřila se na trestání celkově a vzala v úvahu všechny alternativní tresty, které jsou v současné době v České republice aplikovány. Je-li předmět pojat takto široce, musí být o to pregnantněji stanoven cíl. Hlavní cíl byl tedy dosti ambiciózní a těžiště práce spočívalo na hodnocení. V průběhu práce se rovněž ukázalo, že jeden z původně vymezených cílů, podle kterého měly být odhaleny příčiny stále ještě neoptimálního využívání alternativních trestů, již ztratil na aktuálnosti, protože – mimo jiné - i rozsáhlá amnestie ukázala, že alternativní tresty jsou využívány ve značném rozsahu. Původní otázka, zda by se mělo přistoupit k většímu využívání alternativních sankcí, tedy ztratila na aktuálnosti, nicméně právě toto zjištění lze považovat za největší přidanou hodnotu diplomové práce. Tradovaná představa o nedostatečném využívání již nemusí být znovu a znovu ověřována. Rozhodně však stále přetrvává nezbytnost posuzování toho, zda jsou tyto tresty dostatečně účinné a plní svůj účel, i vzhledem k ekonomickým a personálním nákladům na jejich aplikaci vynaloženým.

V teoretické části oceňuji, že kromě často používaného východiska založeného na aplikaci teorie trestání a funkci trestu, zvolila autorka i teorii implementace politiky. Propojení těchto dvou přístupů přineslo výraznou přidanou hodnotu.

Při zpracování analytické části práce využila Simona Mrajcová poznatky z odborné literatury, článků a dokumentů. Kromě toho využila data z výzkumů týkajících se postojů české veřejnosti k trestní politice a alternativním trestům. V tomto směru zužitkovala aktuální výsledky výzkumů, které se touto problematikou zabývaly. Dále autorka provedla rozhovory a expertní dotazníkové šetření mezi aktéry, jichž se problematika alternativních trestů dotýká. Mezi respondenty zpočátku převažovali pracovníci Probační a mediační služby, k nimž měla autorka snadnější přístup. Dotazování se však nemohlo omezit pouze na tuto skupinu, protože pak by byl pohled příliš jednostranný. Pokus zahrnout mezi respondenty i státní zástupce a soudce se setkal s poněkud nižší odezvou. Přitom Simona Mrajcová pečlivě ošetřila všechny náležitosti takového dotazování, předložila respondentům předem informovaný souhlas, poslala jim předem okruhy otázek, aby měli čas na rozmyšlenou. Z vlastní zkušenosti vím, že získat zasvěcené a ochotné respondenty je složité, ale alespoň dvojnásobný počet by byl průkaznější. Další použitou výzkumnou technikou bylo pozorování. To se realizovalo průběžně v rámci stáže. Vzhledem k výše zmíněným postupům mělo spíše doplňující charakter. I tak mohlo být více strukturované s vymezenými objekty i subjekty pozorování a méně nahodilé. V průběhu práce jsme ustoupili od původního záměru pojímat celou

diplomovou práci jako případovou studii. Metodologicky by to bylo možné, ale prakticky spíše nadbytečné.

Diplomová práce přináší komplexní pohled na problematiku, je dobře a přehledně strukturovaná, klade smysluplné výzkumné otázky a přesvědčivým způsobem na ně odpovídá. Teoretická východiska umožňují konfrontaci dvou odlišných pohledů. Je využit bohatý rejstřík analytických metod. Použité metody jsou náležitě popsány a je zhodnocena jejich vypovídací schopnost. Závěry jsou přehledně uspořádány podle úvodních vytýčených otázek. Čtenář zde nachází přesné a dosti podrobné shrnutí výsledků. Škoda, že stručné resumé není již tak výstižné, stylově není jednotné (je otázka, zda má být psáno v budoucím, přítomném nebo minulém času, když práce se již realizovala) a v začátku posledního odstavce je dosti nešťastný překlep. Schémata, tabulky a grafy jsou přehledné a mají všechny požadované náležitosti. Stejně tak citace a přílohy. Autorka práci průběžně konzultovala a připomínky zapracovala.

Navrhované hodnocení: výborně (tak trochu minus)

V Praze 21.1.2014

Martin Cejp